

УДК 327.56:323.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-9385/2023-2-6>

ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ СУЧАСНОСТІ

Примуш Микола Васильович,

доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політології та державного управління
Донецького національного університету імені Василя Стуса
ORCID ID: 0000-0001-5769-7345

Ярош Ярослав Богданович,

доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політології та публічного управління
Волинського національного університету імені Лесі Українки
ORCID ID: 0000-0001-8376-8979

Дубель Михайло Володимирович,

доктор філософії зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини,
старший викладач кафедри політології та державного управління
Донецького національного університету імені Василя Стуса
ORCID ID: 0000-0003-2229-0419

Статтю присвячено дослідженню тенденцій міжнародних політичних конфліктів сучасності. Розглянуто основні події, що відбувалися у 2023 році як у міжнародному, так і внутрішньополітичному аспектах. Значна увага у дослідженні наділяється моніторингу субрегіональних тенденцій світового політичного порядку. Для конфліктології азійських країн найбільшу роль відігравали територіальні конфлікти (Кашмір, Сенкаку). Для європейських країн найбільш характерні були конфлікти, також присвячені спірним територіям (Косово, Кіпр). Окремо авторами досліджено проблематику конфліктології міжнародних відносин на Близькому Сході внаслідок чого підкреслюється негативний вплив релігійних течій на підтримку миру в субрегіоні (Ізраїль та Палестина). Серед тенденцій, що спостерігаються на африканському континенті авторами відзначаються продовження міжнародних територіальних конфліктів (Північний та Південний Судан, Марокко та Полісаріо). Завдяки дослідженню політичних процесів, що відбувалися в Латинській Америці було визначено, що для регіону характерні більш внутрішньополітичні кризи та революційні ситуації, які, проте, можуть перерости у міжнародні конфлікти (Венесуела, Колумбія). Найбільш мирним регіоном можна вважати Північну Америку, проте, нерівномірний розподіл ресурсів та рівень економічного розвитку між країнами призводить до загострень і в цьому регіоні (США та Мексика). Авторами підкреслюється, що миротворчі місії ООН не можуть у повній мірі вирішити більшість міжнародних конфліктних ситуацій у сучасному політичному середовищі. Авторами розглядаються потенційні мотиви до потенційних міжнародних конфліктів майбутнього, серед яких треба підкреслити екологічну загрозу. Наприклад, скорочення доступності прісної води або природних ресурсів може призвести до конкуренції та напруженості у міжнародних відносинах. Крім того, екологічна загроза може стати причиною міграційних потоків та суперечок про кордони. Проте, правильне розуміння та співробітництво в галузі екології та сприяння сталому розвитку можуть сприяти зміцненню міжнародних зв'язків та вирішенню спільних проблем.

Ключові слова: конфліктологія, міжнародні конфлікти, внутрішньополітичні конфлікти, міжнародні відносини, регіональний аналіз.

Prymush Mykola, Yarosh Yaroslav, Dubel Mykhailo. Tendencies of contemporary international political conflicts

The article is devoted to the study of trends in international political conflicts of our time. The main events that took place in 2023 in both international and domestic political aspects were considered. Considerable attention in the research is paid to the monitoring of subregional trends in the world political order. For the conflictology of Asian countries, territorial conflicts

(Kashmir, Senkaku) played the biggest role. For European countries, the most characteristic were the conflicts also devoted to disputed territories (Kosovo, Cyprus). Separately, the authors investigated the problems of conflictology of international relations in the Middle East, as a result of which the negative influence of religious currents on maintaining peace in the subregion (Israel and Palestine) is emphasized. Among the trends observed on the African continent, the authors note the continuation of international territorial conflicts (North and South Sudan, Morocco and Polisario). Due to the study of political processes taking place in Latin America, it was determined that the region is characterized by more internal political crises and revolutionary situations, which, however, can turn into international conflicts (Venezuela, Colombia). North America can be considered the most peaceful region, however, the uneven distribution of resources and the level of economic development between countries leads to exacerbations in this region as well (USA and Mexico). The authors emphasize that UN peacekeeping missions cannot fully resolve most international conflict situations in the modern political environment. The authors consider potential motives for potential future international conflicts, among which the environmental threat should be emphasized. For example, reducing the availability of fresh water or natural resources can lead to competition and tensions in international relations. In addition, environmental threats can cause migration flows and border disputes. However, proper understanding and cooperation in the field of ecology and promoting sustainable development can contribute to strengthening international ties and solving common problems.

Key words: *conflictology, international conflicts, internal political conflicts, international relations, regional analysis.*

Вступ. Історія становлення конфліктологічного знання чітко демонструє тісний взаємозв'язок між суспільними процесами, що відбувалися, та їх осмисленням у рамках тієї чи іншої наукової парадигми. Бурхливі, кризові етапи у суспільному розвитку, як правило, висували феномен конфлікту до центру наукового інтересу. Марксистська модель класового конфлікту, що виникла у середині XIX ст., була відображенням тих суспільних протиріч, які виникли у Європі на хвилі промислової революції [1, с. 100]. Нові класові розподіли, що склалися в соціальній структурі європейських суспільств, стимулювали політичну думку до розробки іншого образу майбутнього, вільного як від експлуатації, так і від відчуження, що розривало тканину суспільної солідарності. Вихід у новий соціальний простір бачився через революційний розрив із минулим. Незважаючи на стримане ставлення до теорії К. Маркса на Заході, його діагностика основного конфлікту в XIX ст. (як домінантне розмежування) визнається цінним методологічним прийомом в аналізі політичних конфліктів [2, с. 220]. Незважаючи на відмінності в початкових методологічних підходах, принцип домінантного розмежування стосовно нових умов середини XX ст. розвинув Р. Дарендорф, повернувши поняття «клас», зведеному М. Вебером до еле-

мента соціальної стратифікації, його початковий зміст аналітичної категорії, що характеризує примусовий характер суспільної інтеграції [3, с. 256].

Соціальні потрясіння «третьої хвилі демократизації» в останній третині XX ст. переадресували увагу вчених на умови збереження керованості системи під час політичної трансформації. У центрі уваги опинилися питання інституціалізації політичних конфліктів, вироблення правил політичної гри та консолідації суспільства на новій, демократичній основі.

Матеріали та метод. Мета дослідження – визначити тенденції міжнародних політичних конфліктів сучасності. Дослідження ґрунтується на основі публікацій засобів масової інформації, звітах міжнародних організацій. Серед методів, що використовувалися у дослідженні слід відзначити системний, історичний, порівняльний.

Результати. Варто зазначити, що 2023 рік виявився насиченим подіями в міжнародній політиці, з одного боку були зроблені кроки до мирного врегулювання конфліктів, а з іншого боку виникли нові проблеми та напруження між різними країнами.

Сьогодні світ став свідком геополітичної напруги, що зростає, яка торкається багатьох країн і регіонів. Ця напруженість викликана різними факторами,

включаючи конкуренцію за ресурси, територіальні суперечки, релігійні та етнічні розбіжності, а також боротьбу за геостратегічну перевагу.

Одним із найбільш напружених регіонів на сьогоднішній день є Близький Схід. Тут тривають конфлікти між різними державами та всередині них, такі як Сирія, Ірак, Іран, Саудівська Аравія та Ізраїль. Втручання зовнішніх сил, таких як Росія, США та Туреччина, лише посилює ситуацію.

Китай та США перебувають у все більш напружених відносинах через торговельні спори, проблеми з кібербезпекою та домагання на території в Південно-Китайському морі. Ці дві великі держави конкурують за економічну та військову перевагу, що створює додаткову напруженість у світі.

Загалом геополітична напруженість у світі продовжує зростати, її наслідки можуть бути серйозними. Вирішення конфліктів та зниження напруженості потребує участі всіх зацікавлених сторін та пошуку дипломатичних шляхів для примирення та врегулювання розбіжностей.

Один із найгостріших конфліктів в Азії у 2023 році вибухнув між Індією та Пакистаном через спірний регіон Кашмір [4]. Обидві країни претендують на цю територію та не визнають одна одну власником Кашміру. Внаслідок конфлікту виникли збройні сутички, що призвело до жертв серед мирного населення та військовослужбовців.

Ще одним серйозним конфліктом в Азії є суперечка між Китаєм та Японією про групу островів Сенкаку (Діаою). Обидві країни претендують на ці острови, що розташовані у Східно-Китайському морі, та проводять патрулювання у районі архіпелагу. Виникають періодичні інциденти між китайськими та японськими військовими, що загрожує безпеці регіону.

Також у 2023 році продовжився конфлікт між Північною та Південною Кореєю, який розпочався ще у середині 20-го століття. Обидві країни мають різні політичні системи та претендують на весь Корейський півострів. Внаслідок конфлікту було проведено декілька

ядерних випробувань, що викликало велику тривогу у міжнародному співтоваристві.

Конфлікти в Азії мають значний вплив на геополітичну обстановку в регіоні та можуть потенційно призвести до великих військових зіткнень. Міжнародні організації та держави докладають зусиль для врегулювання цих конфліктів та досягнення мирної угоди.

Нагірний Карабах ще одна проблематична територія, суперечки навколо якої тривають вже десятиліттями [5]. Азербайджан та Вірменія претендують на цю область, що призводить до періодичних військових зіткнень та напруженості в регіоні.

Також виникають суперечки між Сербією та Косово. Сербія не визнає незалежності Косова, тоді як Косово вважає себе незалежною державою. Цей конфлікт має політичне та етнічне коріння та зачіпає не лише обидві країни, а й міжнародне співтовариство.

Кіпр є ще однією спірною територією у Європі. Конфлікт між Грецією та Туреччиною на Кіпрі розпочався у 1974 році, він досі залишається актуальним. Кіпр є розділеним островом, де існують дві різні адміністративні зони – грецька та турецька.

Спірні території в Європі продовжують викликати напруженість та конфлікти між країнами. Вирішення цих суперечок потребує дипломатичних зусиль та міжнародного співробітництва.

Одним із головних конфліктів на Близькому Сході нині є криза в Сирії. З початку внутрішнього конфлікту у 2011 році ситуація там продовжує залишатися вкрай напруженою. Різні угруповання продовжують боротьбу за владу, при цьому міжнародні актори підтримують різні сторони конфлікту, що посилює його складність.

Крім того, на Близькому Сході триває конфлікт між Ізраїлем та Палестиною. Питання створення незалежної палестинської держави залишається однією з головних проблем регіону. 2023 року спостерігається погравлення насильства з обох сторін, що додатково ускладнює досягнення мирних угод [6].

Вплив Ірану на регіон також залишається одним із головних питань. Іран продовжує вести агресивну політику та підтримувати різні сили та угруповання на Близькому Сході, що викликає занепокоєння багатьох країн регіону та міжнародної спільноти загалом.

Криза у Ємені є ще одним серйозним викликом для міжнародних відносин на Близькому Сході. Військовий конфлікт між урядовими силами та повстанцями триває, викликаючи гуманітарну катастрофу та регіональні напруження.

Загалом, міжнародні відносини на Близькому Сході у 2023 році залишаються дуже складними та напруженими. Безліч конфліктів і проблем потребують спільних зусиль міжнародного співтовариства, щоб досягти стійкого та мирного рішення, що сприяє стабільності та процвітання регіону.

Однією з проблемних зон на африканському континенті є Сомалі. Межі цієї країни з Ефіопією та Кенія викликають постійну напругу. Конфлікти між цими країнами пов'язані з національними інтересами, територіальними претензіями та боротьбою за доступ до природних ресурсів.

Іншою проблемною зоною є Судан. Незважаючи на те, що Південний Судан здобув незалежність у 2011 році, кордони між цими двома територіями досі викликають напругу та конфлікти. Причини конфліктів пов'язані з розподілом нафтових родовищ, етнічними відмінностями та управлінськими проблемами.

Ще однією проблемною зоною на африканському континенті є Західна Сахара. Це територія, на яку претендують Марокко та Полісаріо (національний визвольний рух). Виникнення конфлікту пов'язане з незаконною анексією території Марокко та боротьбою за незалежність Західної Сахари.

Конфлікти на кордонах в Африці створюють проблеми не лише для самих країн, а й для регіону загалом. Вони впливають на економічний розвиток, безпеку та стабільність. Тому вирішення проблемних кордонів є важливим завданням для міжнародного співтовариства та країн Африки.

Миротворчі місії Організації Об'єднаних Націй (ООН) відіграють важливу роль у вирішенні конфліктів та підтримці миру у світі [7]. Однак у світлі конфліктів між країнами, що зростають, у 2023 році постає питання про долю цих місій.

Миротворчі місії ООН були створені з метою запобігання насильству та громадянським війнам, а також для врегулювання конфліктів між країнами. Вони включають розгортання військових і цивільних сил з метою забезпечення безпеки, гуманітарної допомоги, підтримки політичних процесів та налагодження діалогу між сторонами, що конфліктують.

Однак у 2023 році складна геополітична обстановка та протистояння між різними державами створюють нові виклики для миротворчих місій. Деякі країни сприймають ці місії як порушення свого суверенітету та висловлюють невдоволення їхньою присутністю на своїй території.

Крім того, мінливість ситуації на місцях, складність конфліктів та відсутність політичної волі у деяких сторін призводять до того, що миротворчі місії ООН стикаються з труднощами у виконанні своїх завдань. Вони часто обмежені у своїй діяльності, не можуть забезпечити повну безпеку та гуманітарну допомогу, а також вирішення корінних проблем, що лежать в основі конфліктів.

Незважаючи на ці труднощі, миротворчі місії ООН, як і раніше, є невід'ємною частиною вирішення конфліктів між країнами. Вони можуть відігравати важливу роль у сприянні переговорам, урегулюванні конфліктів та відновленні миру. Однак, для їх успішного виконання, потрібна сильніша міжнародна підтримка, більша політична воля та забезпечення необхідних ресурсів.

Також слід зазначити і регіональні конфлікти у Латинській Америці. Одним із таких конфліктів є ситуація у Венесуелі. Країна переживає політичну та економічну кризу, яка сприяє виникненню напруженості всередині країни та поширюється на сусідні держави. Венесуела стикається з проблемами гіперінфляції, дефіциту продуктів харчування

та медичних засобів, а також з насильством та політичними протиріччями. Це спричиняє занепокоєння сусідніх країн і може призвести до збройних конфліктів.

Іншим конфліктом у Латинській Америці є ситуація у Колумбії. У країні продовжують діяти збройні угруповання, такі як Національна визвольна армія (ELN) і Революційні збройні сили Колумбії (FARC). Ці угруповання залучені до наркотрафіку та інших злочинних діянь, що створює загрозу безпеці та стабільності регіону. Колумбійський уряд веде активну боротьбу із цими угрупованнями, проте конфлікт продовжує залишатися актуальним.

Також важливо відзначити конфлікт на кордоні між Венесуелою та Колумбією. Підвищення напруженості між цими двома країнами може призвести до воєнного конфлікту або масового переселення біженців, що матиме негативний вплив для обох держав.

І ще одним конфліктом у регіоні є ситуація на Гаїті. Країна страждає від політичної та соціальної кризи, яка призвела до масових протестів та насильства. Нестабільність на Гаїті може також вплинути на сусідні країни та призвести до конфлікту на регіональному рівні.

Загалом регіональні конфлікти в Латинській Америці є серйозною загрозою для стабільності та безпеки регіону. Вони вимагають уваги та зусиль міжнародного співтовариства для запобігання можливим збройним конфліктам та насильству.

Спостерігаються економічні та політичні протиріччя також і в Північній Америці. Однією з головних причин цих протиріч є конкуренція між США та Китаєм. Обидві країни є найбільшими економічними та політичними гравцями у регіоні, їх інтереси часто стикаються. Наприклад, США звинувачують Китай у нечесній торгівлі та порушенні інтелектуальної власності, тоді як Китай вважає, що США є перешкодою для свого економічного розвитку.

Крім того, у Північній Америці існують регіональні конфлікти, такі як суперечка між США та Мексикою щодо нелегальної міграції та торговельних відносин. Ці конфлікти можуть призвести до

ускладнення відносин і навіть до збройних конфліктів.

Ще однією причиною протиріч у регіоні є нерівномірний розподіл ресурсів та рівень економічного розвитку між країнами. Наприклад, між багатими США та бідними країнами Центральної Америки спостерігається велика різниця в рівні життя та економічному розвитку. Це може призвести до соціальних та політичних конфліктів.

Суперечності в Північній Америці також пов'язані з кліматичними змінами та екологічними проблемами. Неконтрольована експлуатація природних ресурсів та забруднення навколишнього середовища призводять до конфліктів між країнами та порушення екологічної рівноваги. Наприклад, Канада та США сперечаються про видобуток нафти та газу в Арктиці.

Загалом економічні та політичні протиріччя в Північній Америці становлять серйозну загрозу для стабільності та безпеки регіону. Вирішення цих протиріч вимагає знаходження компромісів та встановлення довгострокових партнерських відносин між країнами регіону.

Великі держави також беруть активну участь у вирішенні конфліктів через дипломатичні канали. Вони можуть проводити переговори зі сторонами, що конфліктують, та пропонувати мирні плани та компроміси. Завдяки своєму статусу великі держави можуть дотримуватися нейтралітету та сприяти пошуку рішень, заснованих на справедливості та міжнародному праві.

Крім того, великі держави мають можливість надавати військову підтримку в рамках міжнародних операцій та місій з підтримки миру. Вони можуть надавати військові сили та технічну допомогу для припинення або запобігання збройним конфліктам. Також великі держави можуть виступати з посередницькою роллю у припиненні бойових дій та військових сутичок.

Однак, незважаючи на свою важливість, великі держави також можуть бути джерелом напруженості та конфліктів. Їхні інтереси та амбіції можуть суперечити іншим державам, що може

призводити до ескалації конфліктів. Тому важливо, щоб великі держави діяли відповідно до принципів міжнародного права та прагнули мирного врегулювання розбіжностей.

В останні роки світ зіткнувся із загрозою тероризму, що зростає, яка серйозно впливає на глобальну безпеку. Терористичні організації продовжують активно діяти і завдавати непоправної шкоди не лише окремим країнам, а й усьому міжнародному співтовариству.

Однією з основних причин зростання терористичної загрози є радикалізація молоді у багатьох країнах світу. Безліч факторів, таких як соціальна нерівність, політична нестабільність та релігійні конфлікти, сприяють цьому процесу. Радикалізовані молоді люди стають легкою мішенню для терористичних угруповань, які використовують їх у якості рекрутів та виконавців своїх кривавих планів.

Терористична загроза також пов'язана з розвитком технологій та глобалізацією. Інтернет та соціальні мережі стали засобом для рекрутингу, обміну інформацією та планування терористичних акцій. Більш того, технічний прогрес дозволяє терористам використовувати нові методи та зброю, що робить їх дії більш небезпечними та руйнівними.

Боротьба з тероризмом та забезпечення глобальної безпеки стали пріоритетними завданнями міжнародного співтовариства. Безліч країн об'єднують свої зусилля у боротьбі з терористичними угрупованнями та вживають заходів для запобігання терористичним акціям. Важливою складовою цієї боротьби є обмін інформацією та координація дій між різними правоохоронними органами різних країн.

Оскільки терористична загроза не знає кордонів, ефективна протидія потребує міжнародного співробітництва та узгоджених дій. Лише об'єднавши зусилля, країни зможуть ефективно протистояти тероризму та забезпечити глобальну безпеку.

Релігійні розбіжності та нерозуміння між країнами продовжують бути однією з головних причин конфліктів у світі.

Релігія залишається важливим аспектом культури та ідентичності народів, але водночас вона може стати джерелом напруженості та протистояння.

Одним з найбільш помітних прикладів релігійних конфліктів у 2023 році є конфлікт між Ізраїлем і Палестиною, що триває. Цей конфлікт має коріння в релігійних та територіальних протиріччях, пов'язаних з Єрусалимом, яке є священним містом для іудаїзму, християнства та ісламу.

Ще один релігійний конфлікт, який значно впливає на міжнародні відносини, це війна в Сирії, де сили уряду і повстанці борються за владу. Конфлікт у Сирії має також релігійну складову, тоді як уряд переважно представлений алавітами, мусульманським сектором, повстанці в основному суніти.

Релігійні протиріччя також можуть бути у контексті внутрішніх політичних конфліктів. У деяких країнах, таких як Індія, виникають напруження між різними релігійними групами, що може призвести до ескалації насильства та конфліктів.

Конфлікти, засновані на релігійних розбіжностях, є складними і потребують глибокого розуміння та поваги до різних вірувань та культур. Вирішення таких конфліктів часто потребує міжнародних зусиль та діалогу, а також заохочення до толерантності та взаєморозуміння між різними релігійними групами.

Екологічна загроза також може призвести до конфліктів між країнами. Наприклад, скорочення доступності прісної води або природних ресурсів може призвести до конкуренції та напруженості у міжнародних відносинах. Країни, які не мають достатнього доступу до водних ресурсів, можуть почуватися вразливими та спробувати захистити свої інтереси шляхом силового протистояння.

Крім того, екологічна загроза може стати причиною міграційних потоків та суперечок про кордони. Зміна клімату, вплив природних катастроф та екологічних криз можуть змусити людей шукати нові місця проживання. Це може викликати напруженість між країнами, пов'язану з питаннями при-

йому біженців, контролю над кордонами та розподілу ресурсів.

Боротьба з екологічною загрозою вимагає співпраці та координації дій міжнародної спільноти. Можливість вирішувати екологічні проблеми та суперечки в галузі навколишнього середовища може зміцнити довіру та співпрацю між країнами. Однак, якщо питання екології не враховуватимуться в міжнародних відносинах, це може призвести до подальшого посилення конфліктів та напруженості.

Загалом екологічна загроза істотно впливає на міжнародні відносини. Вона може стати причиною конфліктів, суперечок та напруженості між країнами. Однак, правильне розуміння та співробітництво в галузі екології можуть сприяти зміцненню міжнародних зв'язків та вирішенню спільних проблем.

Суперечки щодо кордонів та міграційних потоків стали однією з головних проблем міжнародних відносин у 2023 році. Конфлікти між країнами на цьому тлі лише посилюються, викликаючи напруженість та нестабільність у світі.

Однією з найгостріших проблем стала ситуація з біженцями. В умовах зростання числа біженців, країни, які їх приймають, і країни, через які проходять міграційні потоки, стикаються з серйозними проблемами. Суперечки про те, хто має приймати біженців, як вони мають бути розміщені та інтегровані, призводять до конфліктів між країнами.

Деякі країни запроваджують жорсткі міграційні політики та закривають свої

кордони, відмовляючи у прийомі біженців. Це викликає протести з боку міжнародних організацій та інших держав, які вважають подібні дії незаконними та тими, що порушують права людини.

У той же час деякі країни стикаються з проблемами на своїх кордонах. Наприклад, країни Європи, які є пунктом призначення для багатьох біженців, стикаються із проблемою незаконних перетинів кордонів та нестачею місць для розміщення біженців. Це викликає напруженість із сусідніми країнами та призводить до конфліктів у відносинах між ними.

Загалом міграційні потоки та проблеми з кордонами є серйозною проблемою для міжнародного співтовариства у 2023 році. Вирішення цих проблем потребує комплексного підходу та взаємодії між країнами, що надасть можливість знайти справедливе та ефективне рішення.

Висновки. У політичній конфліктології вивчаються різні типи політичних конфліктів, що виникають у суспільстві. Політичний конфлікт – це ситуація, коли різні групи чи індивіди мають суперечливі інтереси чи цінності та прагнуть досягти своєї мети за допомогою інших. Вивчення політичної конфліктології допомагає зрозуміти, як виникають та ескалюються конфлікти, а також те, як їх можна запобігти чи вирішити. Це важливе знання для тих, хто працює у політиці, дипломатії, міжнародних відносинах та інших сферах, де конфлікти є невід'ємною частиною роботи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Примуш М.В. Політичні конфлікти та їх типи. *Політичний менеджмент*. 2010. № 1. С. 96–104.
2. Beyme K. von. *Die politischen Theorien der Gegenwart. Eine Einführung*. Opladen: Westdeutscher Verlag, 1992. 259 S.
3. Dahrendorf R. *Der Wiederbeginn der Geschichte. Vom Fall der Mauer zum Krieg im Irak*. Reden und Aufsätze. München: C.H. Beck Verlag, 2004. 350 S.
4. Верховний суд Індії підтримав рішення уряду про скасування особливого статусу штату Джамму і Кашмір. URL: <https://suspilne.media/637030-verhovnij-sud-indii-pidtrimav-risenna-uradu-pro-skasuvanna-osoblivogo-statusu-statu-dzammu-i-kashmir/>
5. Нагірний Карабах: нескінченний конфлікт. URL: <https://www.dw.com/uk/nagirnij-karabah-neskincennij-konflikt/a-66947953>
6. З ким воює Ізраїль: історія ізраїльсько-палестинського конфлікту. URL: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20231026-z-kym-vouyue-izrayil-istoriya-palestyno-izrayilskogo-konfliktu/>
7. United Nations Peacekeeping Forces. Facts. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/1988/un/facts/>

REFERENCES:

1. Примуш М.В. (2010). Politychni konflikty ta yikh typy [Political conflicts and their types]. *Politychnyy menedzhment*. № 1. P. 96–104 [in Ukrainian].
2. Beyme K. von. (1992). Die politischen Theorien der Gegenwart. Eine Einführung. Opladen: Westdeutscher Verlag. 259 P. [in German].
3. Dahrendorf R. (2004). Der Wiederbeginn der Geschichte. Vom Fall der Mauer zum Krieg im Irak. Reden und Aufsätze. München: C.H. Beck Verlag, 350 P. [in German].
4. Mykhailov D. (2023). Verkhovnyy sud Indiyi pidtrymav rishennya uryadu pro skasuvannya osoblyvoho statusu shtatu Dzhammu i Kashmir [The Supreme Court of India upheld the government's decision to revoke the special status of the state of Jammu and Kashmir]. Retrieved from: <https://suspilne.media/637030-verhovnij-sud-indii-pidtrimav-risenna-uradu-pro-skasuvanna-osoblivogo-statusu-statu-dzammu-i-kasmir/> [in Ukrainian].
5. Astrid Prange de Oliveira (2023). Nahirnyy Karabakh: neskinchennyy konflikt [Nagorno-Karabakh: The Endless Conflict]. Retrieved from: <https://www.dw.com/uk/nagirnij-karabah-neskincennij-konflikt/a-66947953> [in Ukrainian].
6. Kozhushko A. (2023). Z kym voyuye Izrayil: istoriya izrayilsko-palestynskoho konfliktu [Who Is Israel at War With: A History of the Israeli-Palestinian Conflict]. Retrieved from: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20231026-z-kym-voyuye-izrayil-istoriya-palestyno-izrayilskogo-konfliktu/> [in Ukrainian].
7. Nobelprize (n.d.). United Nations Peacekeeping Forces. Facts. Retrieved from: <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/1988/un/facts/> [in English].